

IZBORNI PROGRAM SOCIJALDEMOKRATSKE PARTIJE HRVATSKE

- Polazeći od uvjerenja da je socijalna demokracija politička opcija za 21. stoljeće, hrvatski socijaldemokrati – SDP ovim izbornim programom utvrđuju ciljeve i zadaće izgrađivanja Hrvatske kao moderne, demokratske, socijalne, pravne i pravedne države u kojoj su svakom građaninu osigurana temeljna ljudska, socijalna, nacionalna i ekonomska prava.
- SDP ovim programom poziva i sve građane da sudjeluju u političkom zajedništvu na ostvarivanju ovdje deklariranih ciljeva.
- Odgovoran prema građanima i državi, SDP je u proteklom mandatu donosio najteže odluke, ne prebacujući odgovornost na druge. Vlast smo obnašali pošteno, u korist općeg dobra, a ne radi vlastitog stranačkog ili osobnog probitka. Ostajemo ustrajni u tome da poštenje bude jedna od najviših političkih vrednota, kako bi se učvrstilo povjerenje građana u izabrane predstavnike naroda.
- Dosljedan uvjerenju da državom trebaju vladati zakoni, a ne pojedinci, SDP je u proteklom mandatu učvrstio demokratsku stabilnost zemlje. Bili smo i ostajemo legalisti. To naše opredjeljenje prema strogom poštivanju zakona iskoristili su, na žalost, oni koji su se provukli kroz ranije legaliziranu privatizacijsku pljačku. Borbu s njima vodili smo i nastaviti ćemo voditi svim legalnim sredstvima koja nam stoje na raspolaganju.
- SDP je odlučan nastaviti pošteno i odgovorno obnašati vlast. Iskustvo o propustima, ali i svijest o ostvarenim rezultatima, otvaraju nam jasnu perspektivu i definiraju ciljeve: politička stabilnost, razvoj, smanjenje nezaposlenosti, rast standarda, jačanje socijalne sigurnosti i ulazak u EU, zadaće su koje pred sebe postavljamo i u čije ćemo ostvarenje uložiti sve svoje napore.

Gospodarski razvoj

Nužan je uvjet za bolji život svih građana Republike Hrvatske gospodarski razvoj. U proteklom smo mandatu negativnu stopu gospodarskog rasta preokrenuli u pozitivne trendove i podigli je iznad razine mnogih zapadnoeuropskih i svih tranzicijskih zemalja, a ona će i u narednom razdoblju iznositi najmanje 5% godišnje. Time će se ojačati konkurentnost domaće proizvodnje te uz nove poticaje povećati izvoz, a stopa inflacije zadržati na niskoj razini od 2 do 3% godišnje. Jačanje porezne discipline uz veće oporezivanje imovine te suzbijanje sive ekonomije stvorit će prostor za daljnje smanjenje doprinosa.

Uz postojeću stopu PDV-a od 22% uvest ćemo međustopu od 12% za poljoprivredne proizvode i turističke usluge, a uz one proizvodne grane koje su već i dosad oslobođene plaćanja PDV-a, nultu stopu uvest ćemo i za izdavače novina.

Osnivanjem Hrvatskog razvojnog fonda i pet regionalnih fondova skupit će se kapital domaćih i svjetskih investitora namijenjen kreditiranju, subvencioniranju i poticanju razvojnih projekata u Hrvatskoj. Nastavljamo s politikom decentralizacije koja omogućuje razvoj na lokalnoj razini, kao i realizaciju regionalnih, županijskih i gradskih projekata. Unaprjeđenje turizma, poljoprivrede, malog i srednjeg poduzetništva te aktivna industrijska politika, strateške su odrednice daljnjeg razvoja zemlje.

Rast zapošljavanja i životnog standarda

Stopu nezaposlenosti, po izračunima Međunarodne organizacije rada, u proteklom smo mandatu s 18% smanjili na 14,2%, a u idućem mandatu svest ćemo je na ispod 10%. Nakon raščišćavanja gospodarskih ruševina, broj se nezaposlenih u jednom trenutku popeo na gotovo 420 tisuća. Danas ih je 307 tisuća, a za 4 godine ne smije ih biti više od 200 tisuća. Borbu za nova radna mjesta dobit ćemo cjelovitom gospodarskom i stimulativnom poreskom politikom kao i jačanjem svim elemenata konkurentnosti. U tome će ključnu ulogu imati otvaranje jakih razvojnih centara i agencija te nastavak programa poticaja u zapošljavanju, koji već daju rezultate.

Životni standard svakog građanina mjerilo je uspješne vlasti. Realni rast plaća ostvaren u dosadašnjem razdoblju nastaviti će se na osnovi rasta proizvodnosti rada.

Rast mirovina

Posebnu pozornost SDP posvećuje umirovljenicima. Nakon uspješno provedene mirovinske reforme koja je omogućila djelotvorniju naplatu doprinosa za mirovine i tako doprinijela financijskoj stabilnosti sustava kojem je prijetilo urušavanje, nastavljamo s naporima da se životni standard umirovljenika popravi. Mirovine će rasti u skladu s rastom prosječne plaće i sa sadašnjih 43% planiramo ih povećati na 50% prosječne plaće.

Umirovljenici su bili pokradeni, nepravедno su im oduzete čak 24 mirovine; dosad smo ih uspjeli vratiti 6, a s vraćanjem oduzetih mirovina nastaviti ćemo i dalje.

Veliki socijalni projekti

Svaki čovjek ima pravo na dostojanstvenu i sigurnu starost. Svjesni toga, pokrećemo projekt «mirovine svima» namijenjen svima onima koji ni po kojoj osnovi nemaju mirovinu, a stariji su od 68 godina.

Projektom «zdravlje za sve» u sustav zdravstvenog osiguranja uključiti ćemo i sve sada neosigurane osobe. Svi imaju pravo na besplatnu liječničku skrb.

Od države poticana stanogradnja već daje rezultate i mladim obiteljima omogućuje da jednostavno, brzo i povoljno dođu do prvog stana. No, svjesni smo činjenice da

ima i onih kojima je i takav sustav preskup. Subvencioniranjem troškova stanovanja i izgradnjom socijalnih stanova ostvarit ćemo projekt «krov nad glavom svima».

Nastavak velikih razvojnih projekata – autoceste, željeznice, luke

Prometno povezivanje sjevera i juga Lijepe naše, ta decenijima neostvorena želja hrvatskih ljudi, u proteklom je mandatu počela poprimati svoje konkretne oblike. Hrvatska je danas, na ponos svih svojih građana, najveće gradilište Europe. Do kraja mandata završit ćemo započeto i modernim prometnicama povezati Zagreb s Dubrovnikom s jedne strane, a s Maceljom s druge, u punom profilu dograditi preostale dionice koje Zagreb spajaju s Rijekom, završiti autocestu od Lipovca do istočne granice, nastaviti izgradnju Jadransko-jonske autoceste kroz Hrvatsku, izgraditi koridor 5C (Mađarska – Bosna i Hercegovina) i zapadni krak Istarskog ipsilona. Modernizirat ćemo Podravsku magistralu te započeti izgradnju regionalnih prometnica Zagreb – Sisak, Vrbovec - Bjelovar i Trogir – Omiš. Podići ćemo i razinu održavanja svih prometnica.

Željeznice su desetljećima bile zanemarivane. Na taj su način dovedene na rub propasti i potpune ovisnosti o državi. Prepoznali smo taj problem i počeli ga rješavati. U proteklom mandatu već smo donijeli odluku o ulaganju 15 milijardi kuna u razvoj i modernizaciju željeznica.

Nabavka brzih nagibnih vlakova skratit će putovanje prema moru i učiniti ga sigurnijim i ugodnijim.

Nastavljamo s razvojem pomorskih luka u Pločama i u Rijeci, kao i onih riječnih u Vukovaru, Slavanskom Brodu i Sisku. I zagrebačku zračnu luku namjeravamo proširiti i modernizirati kako bi mogla zadovoljiti potrebe glavnoga grada.

Plinifikacija je još jedan važan razvojni projekt kojemu posvećujemo golemu pozornost. Odlučni smo u idućem mandatu ispuniti zadaću koju smo pred sebe postavili – da se u svako domaćinstvo u Hrvatskoj uvede plin kao najjeftiniji energent.

U svijetu koji se svakoga dana suočava sa sve većom nestašicom pitke vode, sustavan pristup korištenju i zaštiti voda, kao neprocjenjivog bogatstva, naš je nacionalni interes.

Izgradnjom kanala Dunav-Sava otvorit ćemo nove plovne putove te urediti plovni put na rijeci Savi, a izgradnjom sustava navodnjavanja u Slavoniji i Baranji te u Ravnim kotarima, zaštititi ljetinu od poplava i suša te tako osigurati urod s naših polja.

Zaštita okoliša

Ljepota naših šuma, polja, ljepota mora i obale, nisu samo razlog nacionalnog ponosa, nego i resurs kojega čistog i očuvanog moramo predati budućim naraštajima. Zaustavit ćemo devastaciju obale divljom gradnjom i očuvati okoliš kako bi cijela Hrvatska uistinu bila Lijepa naša.

Internetizacija

Pravo na informaciju za svakoga, otvara put sudioništvu građana u kontroli vlasti i potiče uključivanje javnosti u procese odlučivanja. Nove porezne olakšice za korporativnu i individualnu nabavku informatičke opreme ubrzat će postizanje zadanoga cilja. Razvojem informatičke infrastrukture u školama, domaćinstvima, poslovnim subjektima i državnoj upravi te besplatnim informatičkim tečajevima, uvođenjem interneta u škole, knjižnice i na radna mjesta omogućit ćemo daljnju demokratizaciju društva i osigurati informatičku pismenost mladih.

Znanje svima

Slabo obrazovana nacija nema izgleda biti konkurentna u globalnome svijetu. Zbog toga najavljujemo rat staroj nepismenosti do njezina potpunog iskorjenjivanja. Kako bismo svima koji završe srednju školu omogućili jednake uvjete upisa na fakultet, uvest ćemo državnu maturu koja će dokinuti potrebu polaganja prijamnih ispita i fakultetske kvote. Studiranje ćemo potpomoći s više studentskih stipendija i kredita te otvoriti nove studentske kampuse. U osnovnoj školi engleski će se učiti već od prvog razreda, a osigurat ćemo i besplatno učenje drugog svjetskog jezika.

Nitko ne smije biti suvišan. Zato ćemo svakome omogućiti novu šansu da uz osobno zalaganje i državne poticaje, doškolovanjem i prekvalifikacijom dođe do znanja potrebnog za rad. Obrazovni sustav mora biti koncipiran tako da potiče kreativnost, samostalnost i poduzetnost već od najranije dobi. Cilj obrazovanja jest razvijati potencijale svakog pojedinca, i to ne samo kroz institucije formalnog obrazovanja, već konceptom cjeloživotne edukacije. Učenje za mir i toleranciju mora postati nedjeljivi dio obrazovnog kurikuluma.

Kulturni razvitak

Svjesni bogatstva kulturnog nasljeđa hrvatskoga naroda i kulturnih potencijala današnjice kao razvojne snage društva, izdvajanja za kulturu značajno smo povećali i u prethodnom mandatu, uvodeći uz to i porezne olakšice za privatno sponzorstvo u kulturi. Od takve kulturne politike ne mislimo odustati nego, dapače, pojačati napore u obnovi i izgradnji kapitalnih kulturnih objekata kao što su Hrvatski povijesni muzej, nova zgrada opere HNK, Muzička akademija, nova zgrada Hrvatskog državnog arhiva i izgradnja muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu i Rijeci. Obnovit ćemo i

povijesnu jezgru Splita te konzervatorski sanirati i prezentirati povijesne gradove Bribir, Modruš i Zrin.

Djeca prva

Svoj djeci treba pružiti jednake mogućnosti za razvijanje socijalnih i kreativnih potencijala već u najranijoj dobi. Postojeći vrtićki i jaslički kapaciteti nisu dovoljni za sustavnu brigu o svoj djeci do njihova polaska u osnovnu školu. Zato ćemo se u sljedećem mandatu posebno zalagati za otvaranje novih jaslica i vrtića, nastojeći dostići načelo da se u vrtić, smješten u vlastitome kvartu, ide pješice. Djeca su nam na prvome mjestu pa ćemo porezni sustav dograditi olakšicama za kupnju odjeće i obuće za djecu do navršene šeste godine.

Obitelji uvijek posebna pažnja

U proteklom smo mandatu donijeli Nacionalnu obiteljsku politiku i započeli s provođenjem u njoj zacrtanih ciljeva. Obitelj kakvu želimo pruža sigurnost svim svojim članovima, ona je prostor suradnje bračnih partnera, a prava i dužnosti roditelja i djece posebno su zaštićena. Polazišta naše obiteljske politike jesu partnerstvo muškarca i žene i odgovorno roditeljstvo, a njezini ciljevi su stvaranje uvjeta za komplementarnost obiteljskog i poslovnog života na principima jednakosti u pravima i obvezama. Posebno ćemo se zalagati za stvaranje uvjeta za brže vraćanje majki na posao, promoviranjem očinskog dopusta. Nakon što smo u prvom mandatu proširili pravo na porodiljne naknade na sve majke, u drugom ćemo mandatu sustavno usklađivati rast porodiljnih naknada s rastom proračunske osnovice.

Ravnopravnost u različitosti

Hrvatska se danas dramatično suočava s izazovima prihvaćanja drugačijih među nama, iskazujući pritom nerazumijevanje, neznanje, strah i, na kraju, odbacivanje. Takvo se stanje može prevladati samo konceptom otvorenog društva.

Stvaranje uvjeta za slobodno razvijanje pluralizma manjinskih, nacionalnih, socijalnih, spolnih, svjetonazorskih i inih orijentacija mora postati prioritarna zadaća hrvatskog društva u cjelini. Već smo donijeli bitna zakonska rješenja u tom pravcu, a u sljedeće četiri godine poticat ćemo jačanje institucija civilnog društva kao partnera državi u promicanju prava na različitost.

Jačanje osjetljivosti za građane s posebnim potrebama, stvaranje društva snošljivosti, društva poticajnog za različito i društva otvorenog za dijalog, ostaju zadaće i u sljedećem razdoblju.

Žene

Ravnopravnost spolova, kao pretpostavka za daljnji ekonomski i socijalni razvitak Republike Hrvatske, za našeg je mandata postala ustavnom kategorijom. Ona podrazumijeva ne samo jednakost u pravima, nego i jednakost u mogućnostima ostvarivanja tih prava. Zato ćemo i dalje snažno zagovarati veću zastupljenost žena ondje gdje se donose ključne političke i gospodarske odluke. Ekonomsko osnaživanje poticanjem zapošljavanja žena, ravnopravnije vrednovanje njihova rada – jednaka plaća za rad jednake vrijednosti, određuju našu orijentaciju u drugom mandatu. Kreditiranje poduzetničkih projekata žena, osnivanje poduzetničkih savjetodavnih centara i doškolovanje/prekvalifikacija žena za uspješnije konkuriranje na tržištu rada, mogućnost su za ostvarenje ravnopravnih početnih pozicija u svijetu rada. Druga naša ključna orijentacija jest unaprjeđenje skrbi za ukupno zdravlje žena, osobito ono reproduktivno. To uključuje pravo na besplatne ginekološke preglede za sve žene, besplatnu i svakoj ženi dostupnu mamografiju i poboljšanje uvjeta rađanja. Osobitu pažnju posvetit ćemo poštivanju i unaprjeđenju mjera zaštite žena na radu.

Mladi

Kreativni potencijal mladih, i na njemu utemeljena postignuća u znanosti, umjetnosti i sportu, bit će sustavno praćeni i vrednovani osnivanjem centara izvrsnosti za mlade. Mladima ćemo dati prostora za realizaciju, omogućujući integraciju njihove stvaralačke energije s novim tehnologijama, osobito komunikacijskim. Ranije spomenuti projekti državne mature, odnosno slobodan upis na visoka učilišta, preduvjet su za poticanje konkurencije među mladima. Državno poticanim znanstvenim, kulturnim i gospodarskim programima svakom ćemo mladom čovjeku pružiti mogućnost za dokazivanje i konkuriranje na tržištu ljudskog kapitala.

Branitelji

Žrtvujući svoje živote i svoje zdravlje, stali su na prve crte obrane napadnute domovine, a kada su se vratili iz rata, svoja su poduzeća našli u rukama privatizacijskih tajkuna. Za njih same tamo više nije bilo mjesta. Danas ne traže privilegije, nego poštovanje i mogućnost da žive od vlastitoga rada. Broj nezaposlenih razvojačenih branitelja uspjeli smo smanjiti s 35.000 na 27.000, a prekvalifikacijom i doškolovanjem nastavit ćemo zapošljavanje nezaposlenih i socijalno ugroženih branitelja.

Zdravstvo

Vraćena naslijeđena dugovanja u zdravstvu i redovito podmirenje obveza prema zdravstvenim ustanovama omogućili su racionalnije i efikasnije funkcioniranje

zdravstvenog sustava. Nova ulaganja u bolničku infrastrukturu i stvaranje centara vrhunskih zdravstvenih usluga temelj su pristupa u kojemu je pacijent u središtu pažnje. I dalje ćemo ulagati u poboljšanje zdravstvene infrastrukture, a zdravstvene usluge učiniti dostupnijima i jeftinijima, osobito našim starijim sugrađanima.

Ulaganja u zdravstvo su i ulaganja u zdravstvene radnike što postaje našom stalnom brigom u korist podizanja kvalitete zdravstvenih usluga.

Kontinuirana borba protiv svih oblika ovisnosti ostaje naša zadaća i nadalje. Udruge mladih uključit ćemo u aktivno stvaranje programa protiv ovisnosti.

Pravosuđe

Autonomno, odgovorno i efikasno pravosuđe cilj je reforme pravosuđa, koju u kontinuitetu nastavljamo. Želimo ostvariti punu jednakost građana pred zakonom, jednaku dostupnost pravne zaštite svima i pravo na brzo i pošteno suđenje. Pravosuđe je danas opterećeno golemim brojem zaostalih predmeta, a naš je cilj drugi mandat okončati bez tih zaostataka. Ulaganjima u pravosudnu infrastrukturu i permanentnu edukaciju sudaca i pravosudnih djelatnika u protekle četiri godine ojačali smo kadrovski i materijalno devastirano pravosuđe. S time nastavljamo, kako bi pravosudni sustav – jeftiniji i efikasniji, već sutra bio u službi zaštite građana i gospodarstva.

Otvorenost uprave

Državna uprava mora postati javna uprava, u punom smislu te riječi. Uprava lišena birokratskih kočnica; uprava koja služi građanima i gospodarstvenicima; brza i učinkovita – takvu upravu želimo stvoriti reformom koja je na vrhu naših prioriteta u drugom mandatu. Naše opredjeljenje je jasno – smanjenjem netransparentnosti i arbitrarnog ponašanja u tijelima državne uprave, smanjit će se i mogućnost za korupciju, protiv koje smo započeli borbu u ovom mandatu. Zauzimamo se i za skraćivanje i pojednostavnjenje upravnih postupaka i informatizaciju i internetizaciju državne uprave. Prepoznali smo važnost sređenih zemljišnih knjiga i katastra, a u ostvarenje toga cilja već uložili golema sredstva. Dovođenje tog zahtjevnog posla omogućit će lakši i brži proces investiranja, a donošenjem prostornih planova uvest će se reda u gospodarenje prostorom, kao jednim od najvažnijih naših resursa.

Novi koncept Vlade RH

Koncept Vlade kakvu imamo danas naslijeđen je iz doba polupredsjedničkog sustava i ne odgovara potrebama ni zahtjevima aktualnog trenutka. Zato snažno zagovaramo reformu Vlade u okviru reforme državne uprave, tako da Vlada bude mala, efikasna i stručna. Naš koncept Vlade znači 12 ili 13 ministarstava s jakim državnim (vladinim) agencijama, uvođenje funkcije državnih tajnika u ministarstvima i

snaženje ureda predsjednika/ce Vlade. Naš koncept Vlade podrazumijeva i jasno razlikovanje političkih od stručnih mjesta u Vladi. Oni koji nakon izbora odlaze samo ministri su i njihovi zamjenici. Tako će se jednom za sva vremena napustiti princip političke podobnosti u upravi.

Decentralizacija

Neposredno biranje gradonačelnika i župana u jedinicama lokalne samouprave naše je čvrsto opredjeljenje za iduće mandatno razdoblje.

Decentralizaciju funkcija u školstvu, zdravstvu i kulturi treba ojačati, a završiti započetu decentralizaciju funkcija socijalne skrbi. Jedinicama lokalne i područne samouprave treba dati veću samostalnost određivanja visine lokalnih poreza, preko prikupljanja do distribuiranja sredstava. Lokalne zajednice moraju imati veće ovlasti upravljanja prostorom, uz postojanje kvalitetnog sustava nadziranja od strane države. Ravnomjerni regionalni razvoj Hrvatske treba poticati nizom aktivnih mjera kroz Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje i regionalne fondove kao dijelove Hrvatskog razvojnog fonda.

Jačanje sigurnosti zemlje

Hrvatska obrambena i sigurnosna politika postala je dijelom europske sigurnosne arhitekture pristupanjem europskim i atlantskim sigurnosno-obrambenim asocijacijama. Nastavljamo naš put ka punopravnom članstvu u NATO-u, kojem se nadamo za dvije do tri godine. Do tada moramo ispuniti kriterije, a to znači unaprijediti razinu sigurnosti zemlje, dovršiti tranziciju u Oružanim snagama i modernizirati sustav naoružanja. Hrvatskoj treba mala, visokoprofesionalna i moderno opremljena vojska. Sadašnji sustav služenja vojnog roka zato treba postupno dokidati, a financijske resurse usmjeravati u školovanje visokoobrazovanih vojnih kadrova.

Ulazak Hrvatske u Europsku uniju pred nas stavlja i obavezu cjelovitijeg i pomnijeg nadzora državne granice. U svrhu bolje zaštite morskoga bogatstva već smo uveli zaštićeni ribolovni i ekološki pojas, a nadzor ćemo pojačati uvođenjem obalne straže.

Europa je već tu

Ostvarenjem ovog programa SDP zaokružuje proces promjena i prilagodbi društva za konačno ostvarenje strateškoga cilja – za europsku Hrvatsku i Hrvatsku u Europskoj uniji. To je Lijepa naša kakvu želi golema većina njezinih građana, to je zemlja prihvaćena i uvažavana u obitelji evropskih država. Potvrdili smo se kao dobar susjed, a rješavanjem svih otvorenih pitanja sa zemljama iz okruženja pokazujemo svoju zrelost. Želimo nastaviti sa započetim reformama koje su dio procesa strukturne prilagodbe. Ostvarujemo punu suradnju s Haaškim sudom i

odgovorno se postavljamo prema ispunjavanju svih zadaća. To je u interesu, ponajprije i ponajviše, samih građana Hrvatske. Tu ne smije biti zadržke ni oklijevanja. Cilj je pred nama – ulazak u Europsku uniju 2007. godine i mi smo ga spremni ostvariti!

Zagreb, 23. studenog 2003.